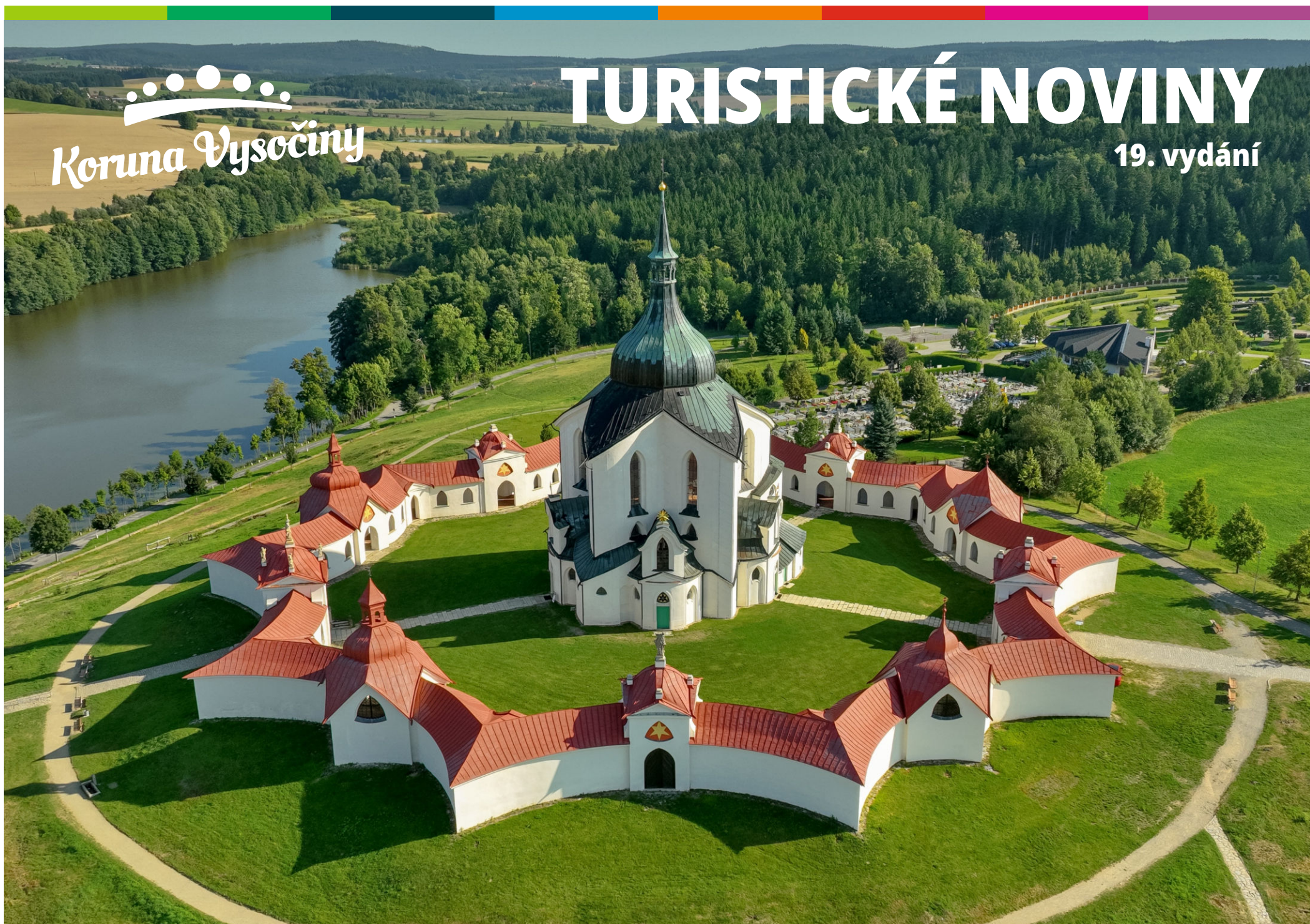

SANTINIHO STEZKA

Stát se novodobými poutníky je o letních prázdninách možné prostřednictvím Santiniho stezky, která kromě pěší túry v malebné krajině současně pojí prohlídky některých památek architekta Jana Blažeje Santiniho Aichla. Na jednotlivou, nebo společnou vstupenku se tak nabízí možnost komentovaných prohlídek poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na žďárské Zelené hoře, památky UNESCO, baziliky minor Nanebevzetí Panny Marie a sv. Mikuláše v areálu zámku, kostela sv. Václava ve Zvoli a kostela sv. Petra a Pavla v Bobrové. Trasa vede především po turistickém značení, nicméně cestou se dá zastavit i u dalších Santiniho staveb.

Geniální architekt, původně kameník Jan Blažej Santini Aichel (1677–1723) se počátkem 18. století dostal na území dnešního Žďáru nad Sázavou, kde tehdy místo zámku stával cisterciácký klášter. Opat Václav Vejmluva si u činorodého architekta objednával jeden projekt za druhým. Díky tomu je dnes v části žďárského okresu možné obdivovat řadu pozoruhodných staveb ve stylu takzvané barokní gotiky. I když se architekt dožil pouhých šestačtyřiceti let, za třiadvacet let intenzivní práce vytvořil bezmála stovku realizovaných projektů nejen na Žďársku, často s využitím pro něj typické číselné a geometrické symboliky či technických zákonitostí.

Co všechno tedy Santini v regionu dalším generacím zanechal? Uprostřed Zvole budí pozornost kostel sv. Václava. Objekt s půdorysem řeckého kříže vznikl přestavbou kostela ze 14. století má dvě věže a kopuli se svatováclavskou korunou, zeměkoulí a křížem. Jak patrona kostela, tak opata Vejmluvu připomíná písmeno W ve vrcholu štítu západního průčelí. Podle Santiniho návrhu byla provedena i barokní přestavba kostela sv. Petra a Pavla v Bobrové. Obdélníkovou chrámovou loď přilehlou k západní věži architekt využil jako kněžiště a v místě původního navrhl novou loď, takže kostel má obrácenou orientaci. Netradiční červená boží muka v podobě dokonalého krystalu jsou k vidění na konci Bobrové u silnice vedoucí do Zvole a v Obyčtově se zase vypíná kostel Navštívení Panny Marie. Svým tvarem

připomíná želvu - hlavní loď evokuje krunýř, kaple nohy, presbytář krk, zákristie hlavu a západní předstíh ocas. Jen o kousek dál leží Ostrov nad Oslavou. Tam architekt vyprojektoval zájezdni hospodu. I ta vznikla na přání opata Vejmluvy, což dokládá písmeno W v půdorysu stavby.

Na území Žďáru se Santini angažoval nejvíce. Ať už jde o jeho první dílo, kterým je Dolní hřbitov, statek Lyra, prelaturu v zámku, interiér baziliky minor Nanebevzetí Panny Marie a sv. Mikuláše, přístavbu kostela Nejsvětější Trojice v horní části náměstí či podstavec trojičního sloupu. Vrcholem Santiniho činnosti v regionu se stal od roku 1994 na seznamu UNESCO zapsaný poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře nad areálem zámku, kdysi kláštera. Působivý monument vznikl v letech 1719-1722.

Dům přírody

Mezi neobjevené skvosty roku 2025 byl agenturou CzechTourism zařazen Dům přírody Žďárských vrchů. Nachází se od roku 2020 v citlivě zrekonstruovaném venkovském stavení s typickým vnitřním dvorem z 19. století v Krátké u Sněžného a představuje místo, kde jsou k dispozici informace o okolní přírodě spolu s tipy na výlety po celé oblasti. Kráteký Dům přírody není klasickým muzeem, funguje spíše jako průvodce oblastí a slouží rovněž jako informační centrum pro Chráněnou krajinnou oblast Žďárské vrchy. Návštěvníci každého věku se v něm mohou současně bavit i vzdělávat. Seznámí se tam s místní stále zachovalou přírodou, a to od jejích divokých počátků v době, kdy okolní krajinu pokrýval stěží prostupný pohraniční prales, až po současnost, nabízí se jim interaktivní výstava plná zvířat a exponátů, které si je možné osahat. Díky „kouzelným“ brýlím se rovněž sami ocitnou uprostřed přírody, přičemž zvířata z 3D filmu vystoupí z plátna a ožijí před jejich očima. Stejně tak návštěvníci získají praktické informace o tom, kam se je možné v regionu vydat, či jak se při svých toulkách v přírodě mají správně chovat.

V Domě přírody Žďárských vrchů se rovněž konají výstavy, besedy, doprovodné programy a další akce pro veřejnost, poskytuje zázemí při různých aktivitách v okolní přírodě, jako je kupříkladu oblíbené Kráteké kufrování a Kráteký jarmark nebo 8istovky Žďárských vrchů a další akce.

Trenckova rokle

Minikaňon s vodopády v údolí řeky Bobruvky pojmenovaný podle Františka barona Trencka, jehož obraz je k vidění v rokli, se pojí také s pokladem, který tam měl obávaný velitel pandurů uložit. Romantická a divoká Trenckova rokle s vodopády nese své pojmenování, i když mínění historiků co do přítomnosti Trencka i ukrytého pokladu se s pověstmi rozcházejí. Kaňon, do kterého je přístup po červené značce, kdy některé úseky na skalách jsou jištěny řetězy, láká turisty a odedávna i trampy. Na skalním výběžku nad vodopádem se nachází také zajímavost v podobě více než šest desítek let staré chaty Orlí hnízdo, k níž se lze dostat pomocí lana upevněného na skále.

Skalní vrcholy Žďárských vrchů

Neodmyslitelné jsou pro oblast Žďárských vrchů skály – jde sice o maximálně osmistovky, ale zato skýtající nevšední rozhled po zvlněné krajině protkané lesy, poli, loukami s pasoucím se dobytčím, kopci a mezi nimi roztroušenými roubenými staveními. Devět skal, Čtyři palice, Lisovská skála, Malinská skála, Pasecká skála, Bílá skála, Vávrova skála, Prosička, Milovské a Rybenské perničky... A také třeba Drátník nad Blatinami, který v 80. letech sloužil jako první horolezecký terén jednoho z nejlepších českých horolezců a novoměstského rodáka Radka Jaroše. Na toho upomíná i Jarošův kámen na louce pod skálou, čtyři metry vysoký a čtrnáct tun těžký monument.

Řada skal je navíc opatřena značenou vyhlídkou pro turisty, takže na vrchol se dá dostat i bez horolezecké výbavy. To je i případ nejvyššího vrcholu Žďárských vrchů, jímž je s nadmořskou výškou 836 metrů Devět skal, případně Malinské, Pasecké, Vávrovy skály či Čtyř palic i Prosičky se zdaleka viditelným vyřezávaným dřevěným křížem.

Osmistovkových vrcholů je ve Žďárských vrších dohromady sedmáct, ne každý je přímo skálou, ale obejít se dají všechny. Není nutné to zvládnout za jediný den jako ti nejlepší účastníci tradiční akce 8istovky Žďárských vrchů, protože výlety za krásou přírody Žďárských vrchů si je možné rozložit do několika dnů.

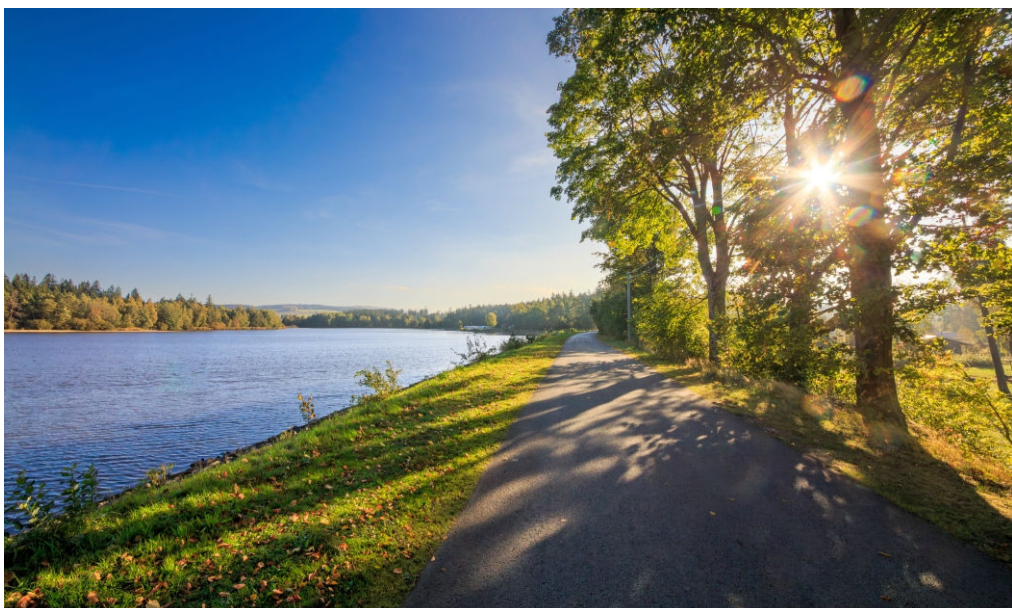
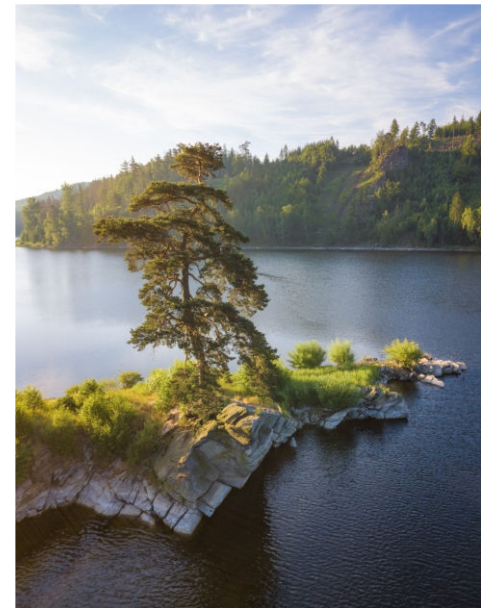
Kolem strážkyně zatopeného údolí

Obdivovat zatopené údolí řeky Svatky se dá na takzvané pravobřežce – účelové komunikaci lemující pravou stranu vodní nádrže Vír I mezi Dalečínem a Vírem, kudy směřuje jak cyklotrasa, tak naučná vodohospodářská stezka. Vzhledem k tomu, že přehrada zásobuje pitnou vodou značnou část žďárského okresu i padesát kilometrů vzdálené Brno, je kvůli prvnímu ochrannému pásmu přístup k vodní hladině zakázán, což platí také pro cesty mimo hlavní pravobřežní komunikaci.

Od Dalečína je možné sledovat přitékající řeku Svatku zaplavující rozšiřující se údolí a za nízkého stavu vody jsou někdy viditelné i pozůstatky někdejších cest protínajících

hluboké údolí. Z „pravobřežky“ se nabízejí poutavé výhledy, například ze skalní vyhlídky Kobylí skála. Z cesty kolem přehrady je k vidění rovněž známá Chudobínská borovice rostoucí na výběžku skalnatého ostrohu vystupujícího z přehrady, což je to jediné, co zůstalo ze zatopené obce Chudobín nacházející se dnes hluboko pod hladinou. Třináct metrů vysoká dřevina, která může být podle dendrologů až 350 let stará, se v mezinárodní anketě stala Evropským stromem roku 2020.

Pozoruhodná je i betonová přehradní hráz vodního díla z 50. let 20. století, jež dosahuje výšky 66 metrů, její koruna je široká 9 a dlouhá 390 metrů a je třetí nejvyšší v České republice.

Moře Vysočiny Velké Dářko

Největší vysočinský rybník Velké Dářko se svojí rozlohou 206 hektarů nabízí jak koupání v tmavé rašelině, avšak v létě čisté vodě bez sinic, tak i romantické malé písčité pláže a provozování vodních sportů. Nechybí u něj dva kempy a možnost občerstvení.

Aktivní odpočinek spojený s poznáváním unikátní přírody nabízí naučná stezka Dářská rašelinářská vedoucí v těsné blízkosti rybníka. Na třech kilometrech představuje jedinou lokalitu blatkového boru na Českomoravské vrchovině, kde se nachází i řada chráněných druhů rostlin a živočichů. Vede přes dvě národní přírodní rezervace, Dářko a Radostínské rašelinářské, a rozkládá se na území CHKO Žďárské vrchy.

Trasa se dvanácti zastaveními a dvěma vyhlídkovými místy je v nejvíce exponovaných místech chráněného území zpřístupněna dřevěným povalovým chodníkem. K první tabuli přibližující unikátní území a krajinu připomínající severskou tundru se dá dojít po modré turistické značce od loďnice u Velkého Dářka. Stezka se zaměřuje také na les, vodu, geologii, blatkový bor či borkování, kterým se v minulosti místní obyvatelé zabývali. Šlo o tradiční ruční způsob těžby rašeliny, kdy se po předchozím odvodnění rašelinářské rýči vyrýpávaly malé „cihly“ rašeliny, takzvané borky. Stezka končí za vesnicí Radostín v lokalitě příznačně pojmenované Borky.

HISTORIE NA DOSAH

Vítochov

Kostel sv. Michaela Archanděla ve Vítochově byl vystavěn v první polovině 13. století na místě někdejšího pohanského pohřebiště. Raně gotická kamenná stavba s románskými prvky patří mezi kulturní památky. Zajímavá je křtitelnice, původní kamenný oltář i cenné fresky ze 14. století, avšak svatostánek spojený s řadou legend je přístupný jen zřídka. Od kostela je krásný výhled do okolí a od roku 2002 poblíž roste Munzarova borovice, jež byla hercem Ludkem Munzarem zasazena při natáčení cyklu Paměť stromů. Odkazuje na nejznámější pověst o vzniku kostela, který byl podle rady poustevníka postaven na tom kopci, kde se ujala borovice vysazená kořeny vzhůru.

Zámeček Karlštejn ukrytý v kopcích

Lovecký zámeček Karlštejn v nadmořské výšce 780 metrů nemá se svým stejnojmenným českým „kolegou“ ani žádným Karlem nic společného. Nechal ho v 70. letech 18. století postavit tehdejší majitel rychmburského panství Filip Kinský. Název romantického sídla má původ v přeneseném pojmenování nedalekého Zkamenělého zámku, skaliska, kterému se kdysi říkalo Kahlstein, tedy holý kámen. Zkomolením názvu později vznikl název Karlštejn, který se vžil i pro zámeček. V areálu je zabudovaná kaple sv. Jiljí, která v místě stála ještě dříve než zámek. V roce 1823 koupil panství rod Thurn-Taxisů, po 2. světové válce byl zámeček znárodněn a převzala jej TJ Spartak Svratka, od 60. let ho

jako rekreační středisko využíval podnik Kras Brno a později Oděvní podnik Prostějov. Prostějovská společnost po svém krachu zámek prodala a po rekonstrukci v letech 2014-2020 je opět přístupný veřejnosti. Nabízí občerstvení v restauraci v místě někdejší černé kuchyně, prohlídky kaple s původními stropními malbami nebo sálů s empírovými kamny a konají se tam různé akce pro veřejnost. Zámeček v průběhu let přilákal také filmaře. V roce 1950 se tam točil film Temno, o více než půl století později pohádka O kominickém učni a dceři cukráře (2007), ale ještě dříve závěrečný díl druhé řady Četnických humoresek s názvem Slavnost (1997).

Pernštejn

Mohutný gotický hrad Pernštejn ležící na pomezí Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina milují turisté, filmaři i fotografové. Původní středověká pevnost přeměněná na renesanční rezidenci byla svého času hlavním sídlem mocného šlechtického rodu Pernštejnů, kteří měli ve znaku zubří hlavu a hrad drželi do konce 16. století. Hrad Pernštejn je zmiňovaný rovněž jako nedobytné sídlo, přičemž tento přívlastek se odvíjí od neúspěšného pokusu o jeho dobytí švédskými vojsky generála Torstenssona v květnu 1645. Sídlo patřilo moravskému zemskému hejtmánovi hraběti Kryštofu Pavlovi z Lichtenštejna–Kastelkornu, jenž však v té době pobýval ve Vídni, nicméně hradní posádka pod vedením perňštejnského hejtmána Mikuláše Fleischingera z Auersbachu hrad uhájila. Kromě několika hradních prohlídkových okruhů návštěvníky panského sídla vybudovaného z takzvaného nedvědicického mramoru láká také prohlídka obnovené vrchnostenské zahrady zpřístupněné v roce 2021. Ta byla ze zalesněného strmé kopce „vykopána“ po dvou stoletích od dob své největší slávy, kdy zbytky staveb hustý porost skryl tak dokonale, že o nich do té doby nevěděli ani mnozí místní obyvatelé. Obnovená vrchnostenská zahrada obsahuje soubor zahradních stylů zrealizovaných ve strmém terénu, kde je možné obdivovat francouzské a pravidelné romantické zahrady, anglo-čínskou část či lesní partie doplněné drobnými stavbami.

Příběh areálu Zámku Žďár

Zámek rodiny Kinských ve Žďáře nad Sázavou nabízí řadu aktivit a akcí pro celou rodinu. Navštívit je kromě části zámeckých interiérů možné i interaktivní multimediální expozici Muzea nové generace, kavárnu nebo kreativní hernu InventoriUm. Tam se architektky po vzoru Jana Blažeje Santiniho Aichla mohou stát i děti. Zámek nabízí i možnost zážitkového ubytování. V zámeckém areálu stojí rovněž bazilika minor Nanebevzetí Panny Marie a sv. Mikuláše, jejíž jádro bylo kdysi konventním kostelem cisterciáckého kláštera z první poloviny 13. století, na jehož základech zámek v roce 1784 vznikl. Také některé z úprav v interiéru baziliky

nesou Santiniho rukopis, neboť právě tento architekt dlouhodobě spolupracoval s opatem kláštera Václavem Vejmluvou. Hlavní loď svatostánku je po Velehradě druhou nejdelší na Moravě a na baziliku minor byl povýšen papežem Benediktem XVI. v roce 2009. Tento čestný titul používá jen 15 významných kostelů v České republice. V zámeckém areálu jsou k vidění rovněž funkční středověké sádky, jedny z nejstarších v Evropě. Pozornost poutá i barokní most. Kamenné přemostění vzniklo v roce 1761 a inspirací měl být pražský Karlův most. Proto i ten žďárský zdobí sochy světců – Metoděje, Pavla, Vojtěcha, Bernarda, Cyrila, Jana, Mikuláše a Benedikta.

Zříceniny hradů v údolí řeky Svratky

Hned tři hradní zříceniny je možné navštívit při výstupu v okolí Víru. První je Pyšolec z konce 13. století, kam ze svrateckého údolí od Víru míří červená značka. Hrad tvořilo jádro a dvě předhradí, nyní mu vévodí dominanta v podobě torza bergfritové věže a v terénu jsou patrné i valy. Zřícenina postupně prochází stavebně-technickým zajištěním – obnovena již byla cisterna na vodu, okolní zdivo a činnosti se dotkly také věže. Červená turistická značka poté pokračuje k nedalekému Zubštejnu nad Pivonicemi. Volně přístupná ruina hradu vystavěného ve 14. století pány z Medlova, předchůdci Pernštejnů, prostřednictvím dřevěného mostu spojujícího části hradu nabízí

poutavé výhledy do okolí. Další cesta vede z Pivonic v podhradí Zubštejna a po modré značce míří ke zřícenině hradu Aueršperk. Panské sídlo vybudované v polovině 13. století na ostrohu nad řekou Bystřicí bylo patrně dobyto během markraběcích válek na konci 14. století. Zřetelný je až třináct metrů hluboký příkop a obranný val. Vedle zbytků věže se dochovaly skromné rozvaliny hradního paláce a trosky oblé věže. Čtvrtou zříceninou na Bystřicku je torzo hradu ze 14. století v Dalečíně. Z hradu uprostřed obce zbyla obvodová zeď se střílnovými okénky ve dvou řadách nad sebou, vedle je zbudována vyhlídka a okolí ruiny je upraveno jako park.

Malebné vesničky

Na pětáctyřicet kulturních památek je možné obdivovat v Křižánkách, dlouhé vsi, kde se v rozsáhlé vesnické památkové rezervaci nachází roubená chalupa na každém kroku a někdy se v ní dá i ubytovat. Historické jádro Křižánek je největší památkovou rezervací na Vysočině už od roku 1975. Obec s rozptýlenou zástavbou, kterou historicky dělí řeka Svratka na českou a moravskou část, zahrnuje Moravské Křižánky, České Křižánky a České Milovy. Kromě tradiční venkovské architektury se malebná vesnice pojí s již zaniklým pilníkářstvím, jemuž se věnuje i naučná stezka. Pilníkářství se do vsi dostalo v 19. století a stezka mapuje jeho začátky až po zánik po 2. světové válce. Další půvabné horácké chaloupky, roubené i zděné, jsou k vidění v Krátké u Sněžného, také kolem nich vede naučná stezka. Nabízí jedinečnou možnost nahlédnout do historie původně obytné kolonie lesních dělníků z první třetiny 18. století. Vesnička, jež se původně nazývala Teplá, byla pro svou architektonickou hodnotu vyhlášena vesnickou památkovou rezervací v roce 1995. Typická horácká stavení se nacházejí i v Ubušítku s vesnickou památkovou zónou z roku 1995. Ve vsi je sedm památkově chráněných objektů - jedná se o větší usedlosti uzavřeného typu, ale i menší chalupy se dvorem. Štítý stavení, jež jsou vystavěná ze dřeva, kamene i nepálených cihel, jsou orientovány směrem k silnici.

Sklářská tradice

Sledovat skláře při práci nebo si zkusit něco vlastnoručně vyrobit se dá v malé sklářské huti v areálu restaurace a penzionu U Hrocha ve Škrdlovicích, jež se zaměřuje na takzvanou glass turistiku, takže se v ní skláří v letní sezoně i při některých dalších příležitostech. Provoz navazuje na odkaz vyhlášeného škrdlovického hutního skla, které se ve 20. století vyváželo do celého světa, nicméně sklárna založená Emanuelem Beránkem roku 1940 ukončila výrobu v roce 2008. Regionální ruční hutní sklo je možné rovněž vidět v prodejní galerii Sklářny Svoboda v Karlově, kterou v roce 1990 založil významný český sklářský výtvarník Jaroslav Svoboda.

Ráj poznání v bystřickém Centru Eden

Centrum Eden v Bystřici nad Pernštejnem zahrnuje panský dvůr, horáckou vesničku z konce 19. století a farmakoutek. V horácké vesnici stojí repliky stavení zaměřených na různá tradiční řemesla, přičemž návštěvníci mohou projít jednotlivé expozice, které je seznamují se způsobem života a práce na Vysočině před více než sto lety. V areálu je rovněž farmakoutek s ochočenými zvířaty - ovce, kozy, prasátka, slepice a oslíky, které je možné pohladit a nakrmit, ale nechybí ani koně, protože součástí je i jezdecký areál. Od jara do podzimu se v Centru Eden konají tematické akce pro veřejnost, avšak v nabídce je i možnost ubytování ve skanzenových

chaloupkách coby způsob netradiční dovolené. Sprchy a zdroj vody se nacházejí v horním areálu, kam se chodí s džberem, a stravování je zajištěno v restauraci. Návštěvníci tak mohou strávit celý den v centru - projít si expozice, krmit zvířata nebo se o ně postarat, absolvovat komentovanou prohlídku, svézt se na koni, oslíkovi nebo v kočáře či si upéct vlastní chleba. V areálu funguje také pivovar, kde se vaří bystřické pivo Štajgr.

Centrum Eden vzniklo v roce 2015 přestavbou a přístavbami bývalého statku zemědělské školy, kdysi zámečku. Jeho název vyplynul z ocenění regionu Bystřicka v evropské soutěži European Destination of Excellence v roce 2010.

Historie skla ve Skelmistrovském domě

Unikátní sbírku čítající více než tisícovku exponátů českého skla od 17. století až do současnosti je možné obdivovat v Galerii na Milovské huti ve zrekonstruovaném Skelmistrovském domě v Českých Milovech, místní části Křižánek. Obnovené sídlo ředitele někdejší huti je jedním z mála objektů, které z kdysi vyhlášené sklářské osady, odkud v 18. století směřovalo zboží i do Asie či Ameriky, zůstaly. V jedné z nejvýznamnějších sbírek svého druhu tak nemůže chybět ani milovské duté či broušené sklo, stejně jako výrobky z okolních hutí, například z Křižánek, Herálce, Fryšavy, Vříšťě, Březin, Lubné, Posekance, Svratouchu nebo Pusté Rybné, ale i z jiných

částí země. Vystavené exponáty přibližuje umělá inteligence. S galerií se pojí i geolokační hra, kde s pomocí mobilního telefonu hráči projdou asi 800 metrů dlouhou trasu.

Bývalou sklářskou osadu založenou v roce 1835 mapuje rovněž naučná stezka, kde se lidé dozví, jak osada kdysi vypadala, jak tamní skláři pracovali, bydleli i žili. Období prosperity milovské sklárny trvalo necelých šest desetiletí. Zánik předznamenal nedostatek a následné zdražení dřeva i vzdálenost od expandující železnice. V roce 1892 tak došlo k dražbě zařízení sklárny i nemovitostí. Skláři odešli za prací jinač a všechny domy, které se neprodaly, čekala demolic.

Šlakhamr skrytý v údolí řeky Sázavy

Šlakhamr u Hamrů nad Sázavou - historický objekt ve správě Technického muzea v Brně - kdysi býval hamrem ke zpracování železné rudy, který původně u řeky Sázavy založili mniši ze žďárského cisterciáckého kláštera. Po zániku tradičního hamernictví v oblasti v 17. století byl pak objekt přebudován na klasický mlýn na mletí obilí, stejně jako tomu bylo i u jiných provozů v regionu, kterým nezbývalo než změnit svoje zaměření. Ve mlýně se pak mlelo až do druhé světové války a podle posledních majitelů, mlynářské rodiny Brdíčkových, mu lidé říkali Brdíčkův mlýn.

V roce 1976 získalo chátrající objekt do správy Technické muzeum Brno, které v něm po

dlouhé rekonstrukci v roce 2003 zprovoznilo jednu ze svých expozic. Je věnovaná hamernictví, těžbě a zpracování dřeva i bydlení posledních majitelů a její stěžejní součástí je rovněž funkční vodním kolem poháněné hamerské kladivo.

Zručné kováře při práci, a to jak na ručních kovadlinách, tak i v hamerně za pomoci mohutného hamerského kladiva, je možné sledovat při speciálních akcích pro veřejnost s doprovodným programem, které se ve Šlakhamru konají několikrát do roka. Hamerské kladivo - buchar bohužel není původní, pochází z nářadového hamru v Podhůří u Nepomuku v Plzeňském kraji.

SVĚT PŘÍBĚHŮ, UMĚNÍ A TECHNIKY

Svět vláček

Malé i velké milovníky vláček čeká ve žďárském Domě kultury Modelové království. Na ploše 55 metrů čtverečních se nachází 600 metrů kolejí se 168 výhybkami. V lehce upravené retro krajině Žďárka jsou k vidění nejen vláčky, ale i místní dominanty a různé detaily, často pohyblivé, včetně scének z českých filmů. Mimo Návštěvníků nechybí „jézeďačka“ Škopková z trilogie Slunce, seno... sypající slepicím, zemědělci z filmu Vesničko má středisková odlévající Drápalíkovu sochu či doktor s nabouraným autem ze stejného filmu. Ale třeba i anonymní čurající pán, parta opékající sele, milenci za keřem, dřevorubec porážející strom, hasiči likvidující požár a další.

Muzeum a věž

V historické budově tvrze sídlí Regionální muzeum města Žďaru nad Sázavou a o kousek dál v Moučkově domě se nachází expozice dějin města. Návštěvníci se tam dozví například i to, že novodobý Žďár nad Sázavou od poloviny 20. století tvoří dvě spojená městečka, Město Žďár a Zámek Žďár, ale i další zajímavosti. Kupříkladu bližší informace o vynálezi legendární tašky-síťovky Vavřínu Krčilovi z nedalekého Stržanova nebo třeba i něco o nejznámějším žďárském strašidle, jímž se po své smrti v roce 1817 měla stát skutečná historická osoba - poddanými nepříliš oblíbený vrchnostenský úředník ze žďárského zámku Jan Alois Ulrich.

Vyhlášené jsou rovněž muzejní tematické výstavy s doprovodným programem, které se několikrát do roka obměňují.

Mimo návštěvu muzea se rovněž nabízí možnost v rámci komentované prohlídky vystoupat po celkem 103 schodech až na ochoz věže vedlejšího farního kostela sv. Prokopa a rozhlédnout se po Žďáře a jeho okolí z ptáčích perspektiv. Nahoře si je možné taktéž prohlédnout zvony umístěné ve čtyřiapadesát metrů vysoké hranolové věži, a to i ten původní z roku 1489 se jménem Marie. Na rozdíl od ostatních, které se kdy ve věži žďárského kostela sv. Prokopa nacházely, měl vždy štěstí, protože se v pohnutých dobách pokaždé vyhnul zrekvírování pro válečné účely. Další zvony se jmény Prokop, Cyril a Metoděj jsou novodobé - pocházejí z let 1989 až 1990.

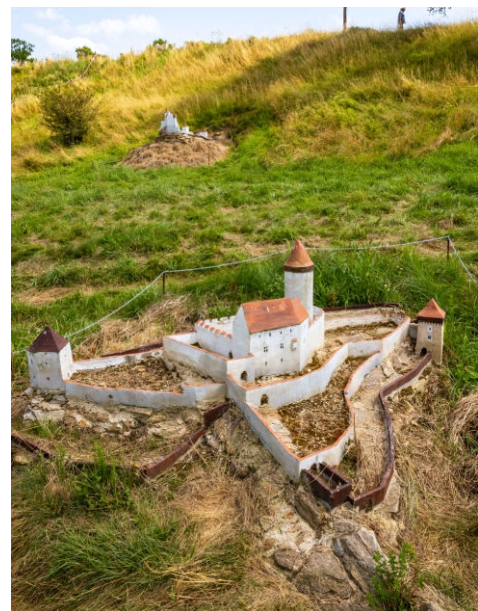

Umění v Horácké galerii

V prostorách bývalého renesančního zámku na Vratislavově náměstí v Novém Městě na Moravě se již od roku 1964 nachází Horácká galerie. Zámecké prostředí představuje kulisy krátkodobých výstav, ale i dlouhodobých expozic zaměřujících se především na díla významných sochařů Vysočiny, jako jsou například novoměstští rodáci Jan Štursa nebo Vincenc Makovský, či Josef Klimeš z Měřína. Krajinářská expozice nabízí chronologicky řazený přehled maleb zachycujících vysočinskou krajinu od realisticko-impresionistického pojetí Antonína Slavíčka až po současnou tvorbu. Expozice nezapomíná ani na další umělecké žánry jako portrét či zátiší, volně je navíc

doplněna o sochařská díla různých autorů. Takzvaný zámecký kabinet obsahuje portrétní galerii odkazující na historii novoměstského panství a zámku v době, kdy je vlastnil Ústav Panny Marie Školské v Brně, který byl určen k výchově a zaopatření nemajetných a osiřelých dívek zejména ze šlechtických rodin, a v zámeckém sklepení je k vidění dlouhodobá výstava Jana Vašici představující mramorové levitující kameny.

Ve sbírkovém fondu nechybí ani kolekce vyhlášeného hutního skla z regionu. Oblíbené jsou rovněž různé akce pro veřejnost jako například besedy, koncerty, promítání art filmů, workshopy a tvořivé dílny pro děti.

Městské muzeum a park miniatur

Mimo dějin města, historie těžby uranové rudy, expozice školy či hospody a bytu sládka se ve sklepení Městského muzea v Bystřici nad Pernštejnem ukrývá netradiční expozice živých ryb. Ve velkých akváriích plavou ryby žijící ve vysočinských řekách. V bývalém lihovaru pod náměstím se nachází další muzeum, tentokrát s nablýskanými veterány značky Tatra. Desítky aut i motocyklů doplňují figuríny v dobových oděvech, hračky či modely.

Za návštěvu stojí také venkovní Park horníků s mašinkou a vagóny, který připomíná bezmála šest desetiletí těžby uranové rudy v okolí města v letech 1957 až 2016. Volně přístupná venkovní muzejní expozice láká návštěvníky rovněž

v lokalitě Lužanky. Bystřický park miniatur zakomponovaný do členitého terénu je osazený modely šlechtických sídel na horním toku řeky Svratky z betonu a kamene. Modely v měřítku 1:50 zachycují podobu hradů v době jejich největšího rozkvětu ve 14. a 15. století. Hrad Pernštejn či klášter Porta coeli vypadají podobně jako dnes, avšak u hradů Zubštejn, Dalečín, Pyšolec, Skály, Loučky, Čepička a dalších, z nichž se dochovaly jen ruiny, je určení těžší. Park stráží socha Viléma z Pernštejna coby představitele někdejší bystrické vrchnosti a betonová plastika zubra výtvarníka Michala Olšiaka před vstupem odkazuje na pověst o vzniku rodu Pernštejnů.

Muzeum Svratka i po stopách malířů

Prvorepublikové městečko s dílenskými krámkami řemeslníků, které vypadají, jako by si jejich majitel jenom na chvíli někam odskočil, ale i specifickou expozicí pultové prodejny Jednota z dob reálného socialismu si je možné prohlédnout v Městském muzeu ve Svatce. V prodejně nechybí ani originální sortiment zboží, jako je kupříkladu dosud neotevřená konzerva s husí krví, Radvaňský guláš nebo víno Gracie v lahvi naplněné před více než půl stoletím. Vybavení pochází z prodejen ve Velkém Meziříčí a v Hlinsku, pokladna a mlýnek z místního obchodu a kantýny.

V muzeu nechybí ani plátna významných malířů-krajinářů, kteří jsou se Svatkou

neodmyslitelně spojeni. U muzea rovněž začíná naučná stezka po jejich stopách - turisty zavede na místa, kde obrazy Františka Emlera, Karla Balíčka, Františka Kavána, Oty Bubeníčka, Josefa Jambora, Jana Odvárky, Rudolfa Hanycha, Františka Cíny Jelínka a řady dalších výtvarníků vznikaly, a sami mohou posoudit, jak se město a krajina měnily. Součástí stezky je i takzvaná Cínova cesta, jejíž část doplňují malované balvany. Kdysi je vyzdobil malíř František Cína Jelínek s malířem Karlem Balíčkem. Obnovy se malby dočkaly poprvé před více než čtyřiceti lety, kdy se o ni postaraly učitelky ze svratecké školky, a naposledy je omalovali učitelé ze svratecké základní školy.

Více o našich muzeích a galeriích na: <https://tinyurl.com/KVmuzea>

DOBRODRUŽSTVÍ PRO KAŽDOU GENERACI

Medlov

Místní pověsti připomíná osmikilometrová zážitková stezka pro děti i hravé dospělé s názvem Okolo Medlova za stříbrnými zvony, která účastníky provede přírodou v okolí Hotelu Medlov a Medlovského rybníka. Menší děti mohou vyzkoušet asi 700 metrů dlouhou Pohádkovou stezku skřítků Ostružinky přímo ve volně přístupném venkovním areálu hotelu. Hotel Medlov nabízí aktivity nejen ubytovaným hostům, ale rovněž připravuje řadu akcí pro veřejnost. V nabídce jsou rovněž oblíbené komentované prohlídky unikátní architektury obou hotelových budov. Počátky hotelu na břehu Medlovského rybníka jsou spojené s prvorepublikovým lyžařským reprezentantem Leopoldem Stehlíkem a jeho ženou Aglaiou, přičemž v roce 2024 uplynulo 90 let od zprovoznění původní budovy a půl století od zkolaudování nové. Historie medlovského rekreačního zařízení se totiž začala psát v roce 1934, přičemž v první fázi šlo o letní tábor pro sportovně založené ženy a dívky, které tam pěstovaly „všechny přístupné sporty a moderní metody tělovýchovné, hlavně atletiku, gymnastiku, kanoistiku, lukostřelbu, míčové hry, plavání, veslování, atd.“ jak psal tehdejší dobový tisk. V roce 1974 se pak veřejností oblíbený funkcionalistický hotel dočkal rozšíření o druhou budovu v bruselském stylu. V restauraci Hotelu Medlov si je možné taktéž vychutnat speciální prémiový gin vlastní proveniencence s příměsí kontryhelu.

Lanový park

Outdoor Domanín je název lanového parku zaměřeného na využití vynavačů adrenalinu a nacházejícího se v lese nedaleko rekreačního zařízení Borovinka Les Resort na okraji Domanína u Bystřice nad Pernštejnem. Skládá se z malého okruhu zahrnujícího sedm stromů a osm lanových překážek a z velkého okruhu, který se skládá z 29 stromů a čtyřiatřiceti překážek. Na své si tam přijdou všichni – děti, mládež i dospělí, ale třeba i pracovní kolektivy, sportovní kluby, zájmové kroužky, případně školáci na výletě. V outdoorovém areálu si mohou návštěvníci užít také aktivity jako slackline, aquazorbing, lukostřelba, paintball, jízda na paddleboardech a řadu dalších.

Pohádková vesnička a hradní wellness

Nevšední zážitky plné fantazie, které potěší zejména děti, se nabízejí v Pohádkové vesničce Podlesíčko v Podlesí u Sněžného. Vesnička s domečky pohádkových bytostí, v nichž se je třeba možné i ubytovat, je součástí areálu Hotelu Podlesí. Pravidelně se tam konají programy pro rodiny s prohlídkami v doprovodu oblíbených pohádkových postavíček, ale zavítat je tam možné i v jiné dny po zakoupení vstupenek v hotelové recepci. Ve vesničce s dohromady jedenácti půvabnými domečky inspirovanými nejznámějšími pohádkovými bytostmi je k vidění například domeček sedmi trpaslíků a Sněhurky, skřítků Rákosníčka, Červené Karkulky nebo Budulínka,

o kousek dál pařezová chaloupka Křemílka a Vochemůrky nebo obydlí loupežníka Rumcajse, jeho ženy Manky a synka Cipíška.

V Hotelu Podlesí se i neubytovaným návštěvníkům nabízí možnost zavítat do tamního Hradního wellnessu Waldorf situovaného do pohádkového prostředí hradních komnat, kde najdou vyžití i relaxaci jak dospělí, tak i děti. Právě nejmenší návštěvníci ocení speciální část wellness centra Mořský svět určenou přímo pro ně - s brouzdalištěm, skluzavkou, vířivkou a dětskou saunou. Dospělým se pak nabízí několik druhů saun - parní, finská či infrasauna, dále ochlazovací bazény, relaxační terasa, bazén nebo vířivky.

Svět fantazie v Dolní Rožince

Strašidelný zámek Draxmoor v areálu starobylé sýpky na břehu Návesního rybníka v Dolní Rožince poutá pozornost návštěvníků už od roku 2007. Jeho zprovoznění předcházela adaptace historického objektu pocházejícího ze 14. století, který byl původně středověkou tvrzí a prošel několika fázemi vývoje. Draxmoor nabízí malým i velkým příchozím zábavu, dobrodružství a hlavně strašidelné vzrušení podle vlastního gusta – prohlídky se konají v několika variantách, takže si je možné předem vybrat, jak moc mají být strašidelné. Adrenalinová cesta zámek představuje strašidla všeho druhu a doslova na každém kroku; celkem jich je více než osm desítek.

Na nádvoří je možnost klasického občerstvení, ale gurmáni si mohou dát i speciální lektvar.

Uklidnění rozjitřených nervů se následně nabízí v nedalekém kulturním domě, kde je v létě k vidění Svět skřítků a víl, což je autorská výstava místní obyvatelky Jany Kuchařové. Nevšední zážitek zahrnuje prohlídku více než 1500 malíkových pohádkových bytostí, přičemž každá z nich má svou vlastní osobnost i specifický příběh. Kromě samotných víl a skřítků budí pozornost rovněž jejich doplňky, jako jsou miniaturní zvířátka, talířky, lopatíčky či domečky. Každá drobnost je do nejmenších detailů ručně vymodelovaná z polymerové hmoty a prohlídku navíc provází zábavný kvíz.

Největší přírodní zábavní park Šikland

Aktivní zábavu i odpočinek nabízí Šikland u Zvole nad Pernštejnem – největší přírodní zábavní areál v republice. Jeho nejstarší součástí je westernové městečko fungující během letní sezony celodenně, nechybí ani speciální víkendové akce. Návštěvníci mohou v kulisách Divokého západu sledovat akční divadelní představení, vyzkoušet animační programy, prohlédnout si indiánskou vesnici, vypůjčit si stylový dobový oděv v půjčovně, projet se vláčkem Union Pacific, zkusit se co nejdéle udržet na elektrickém býkovi jako jezdci rodea a užít si řadu dalších atrakcí. Přímo v areálu se nachází přírodní aquapark a zoopark, ideální pro osvěžení v horkých dnech, v rozlehlém

areálu nechybí ani offroad zóna, rozhledna nebo třeba letiště. Pro děti je připraven animační program plný her, soutěží a tance, vyjíždky na koních jsou dostupné pro všechny věkové kategorie i úrovně jezdců.

Pobavit se je možné i v lanovém parku s nízkými překážkami vhodnými pro děti, při rýžování zlata, lukostřelbě, v zrcadlovém labyrintu, na skákacím hradu či sportovním hřišti a při nepřeborném množství zábavných aktivit všeho druhu. Atrakce fungují po celé letní prázdniny, program je od úterka do neděle. Šikland nabízí i tábory pro děti a rodiny se v něm mohou ubytovat v hotelu, srubech a chatkách, kempu nebo vlastním karavanu.

VYSOČINA V POHYBU

Cyklo aréna

V Cyklo aréně Vysočina s více než 30 kilometry singletracků o pěti stupních obtížnosti si vybere každý – od malých dětí a začátečníků po zkušené jezdce, kteří ocení černý jumptrail plný skoků a technických pasáží s lávkami a kameny. Cyklisté se navíc mohou projet po tratích, které zdolávají profesionálové při Světovém poháru horských kol. Na své si ale přijdou i zdravotně znevýhodnění jezdci, kteří na handbiku či kolečkovém křesle zdolají stezku okořeněnou třeba i průjezdem potůčkem. V areálu funguje kavárna Sun's caffè s půjčovnou MTB kol, elektrokol, kolečkových lyží a koloběžek, kde si je možné nechat seřadit i vlastní kolo, pokud vypoví poslušnost.

Cyklostezka po bývalé železniční trati

Něco přes devět kilometrů dlouhá pohodová cyklostezka spojující Přibyslav se Sázavou a vedoucí po trase bývalé železniční trati byla zprovozněna v roce 2011. Několikrát podjíždí viadukty na současné železniční trati, přejíždí lávky a nabízí atraktivní výhledy na mosty a malebné údolí řeky Sázavy. V Ronově, místní části Přibyslavi, se nabízí odbočka do vesnice k prohlídce tamní dominanty v podobě historického tříobloukového kamenného mostu přes řeku Sázavu, který vznikl zřejmě v 16. století. Je dlouhý dvaatřicet metrů a patří mezi deset nejstarších mostů v Čechách. Další zajímavostí je zřícenina hradu Ronov nacházející se ve volně přístupné oboře při

silnici vedoucí k Pořežínu. Ronov byl založen počátkem 14. století pány z Lichtenburka k ochraně cesty vedoucí údolím řeky Sázavy. Stojí na skalnatém ostrohu ze tří stran obtékaném Losenickým potokem. Začátek zániku panského sídla se pojí s útokem husitských vojsk, která obléhala v říjnu 1424 Přibyslav a hrad vyplenila.

Pozornost v osadě poutá rovněž čtyřmetrová betonová socha draka od žďárského výtvarníka Michala Olšiaka z roku 2012, jež stojí před firmou Apoly. Mezi zastávkou a průmyslovým komplexem na opačné straně komunikace je skrytý chátrající zámek z 19. století vybudovaný majitelem škrobárny.

Koupaliště a sportovní hala v Bystřici

V letních dnech je velkým lákadlem Bystřice nad Pernštejnem koupaliště, které má navíc vodu v bazénech přehřívanou zbytkovým teplem z nedaleké kotelny na biomasu, což je výhodou zejména v dětském bazénu s atrakcemi. Kromě bazénů, skluzavky a travnaté plochy pro slunění s několika vzrostlými stromy poskytujícími stín je v areálu koupaliště kupříkladu i dětský koutek s trampolínou a skluzavkou či hřiště na plážový volejbal nebo stánek s občerstvením.

Navíc jen kousek od koupaliště, které bylo vybudované na místě někdejší dosloužilé nádrže v roce 2002 a v průběhu let obnoveno a rozšířeno, jsou umístěny tenisové kurty i hala a zimní stadion, před nímž je situováno velké

dětské hřiště s mnoha atrakcemi a rovněž workoutové hřiště se cvičebními stroji. Naproti přes cestu má své místo malá pumptracková dráha s přírodním povrchem a příznivci in-line bruslení mohou otestovat cyklostezku vedoucí okolo s bruslařským oválem bez jakéhokoliv převýšení, tedy vhodné i pro projíždky s dětským kočárkem.

Na opačné straně koupaliště za parkovištěm stojí sportovní hala, kde se mimo variabilních hřišť pro míčové sporty nabízejí taktéž bowlingové nebo kuželkové dráhy, kulečník, fotbálek, squashový kurt, lezecká stěna i menší bazén s teplotou vody 28 °C, protiproudem nebo masážními tryskami.

Ferraty ve Víru

Lezecké skalní trasy nejenom pro aktivní horolezce se nabízejí zájemcům z řad veřejnosti pod přehradní hrází ve Víru. První jištěné cesty po skalách – ferraty – tam byly členy místního lezeckého oddílu zprovozněny už v roce 2016. Cílem záměru bylo zpřístupnit skalní terény, které byly jinak dostupné výhradně horolezcům, taktéž zdatnějším turistům. Na skalách v blízkosti přehradní hráze je k dispozici několik cest různých stupňů obtížnosti, jsou spojené do okruhu a vhodné i pro rodiny.

Kromě adrenalinového zážitku při samotném lezení se na vrcholech nabízejí poutavé výhledy z ptačí perspektivy na členitou krajinu, monumentální betonovou přehradní hráz a vodní dílo Vír I, nebo do hluboko zařezaného údolí řeky Svratky.

Pro bezpečný pohyb na zajištěných skalních trasách je nezbytný ferratový set a přilba, které si lze vypůjčit v půjčovně chaty Krabička pod přehradní hrází. Současně tam zájemci dostanou instruktáž, jak tyto pomůcky správně používat, aby na skále neohrozili sebe ani ostatní.

Na protějším břehu řeky Svratky v areálu Továrny Vír se nabízí jedinečná industriální ferrata, která vede po 46 metrů vysokém továrním komíně a přilehlé sýpce. Na vrchol komína lze vystoupat po kramlích a pro cestu dolů se nabízí možnost slánění s dojištěním, nebo adrenalinový seskok z plošiny komína umístěné ve výšce 26 metrů. V areálu se nachází i půjčovna vybavení, restaurace a stylové ubytování.

Rekreační areál u Pílské nádrže

Nejenom koupání a slunění se v létě nabízí u Pílské nádrže – příměstské rekreační zóny rozkládající se na okraji Žďaru nad Sázavou. V rekreačním areálu si je v tamní půjčovně možné zapůjčit šlapadlo či paddleboard a pustit se na vodní hladinu. Anebo si pro změnu vybrat třeba jízdní kolo, ať už klasické, či elektrokolo, a rozjet se po oblíbené cyklostezce vedoucí od Žďaru kolem Pílské nádrže do nedaleké Polničky. Po cyklostezce podle nainstalovaného sčítače ročně projede či projde více než sto tisíc lidí. Z Polničky se pak dá pokračovat například k neméně oblíbenému rybníku Velké Dářko u Škrdlovic a poté se rozjet vstříc dalším cyklotrasám i regionálním zajímavostem.

U Pílské nádrže se dá rovněž hrát discgolf, minigolf, plážový volejbal, případně jiný míčový sport. Děti mají v oblíbené herní prvky včetně pískoviště pro nejmenší, v areálu nechybí venkovní tělocvična s posilovacími stroji, nabídka občerstvení, velké parkoviště ani kemp s novou recepcí a vyhlídkovou terasou na protilehlé straně nádrže. Na plavce uprostřed vodní plochy čeká odpočinkové molo.

Obdivovatelé obřích betonových soch žďárského výtvarníka Michala Olšiaka objeví na konci areálu směrem k Polničce jeho hraniční sousosí lva a orlice z roku 2009 jako připomínku nedaleko procházející historické zemské hranice mezi Čechami a Moravou.

Více o naší sportovní nabídce na: <https://tinyurl.com/KVsporty>

Šibenice

Pozůstatky kamenné stavby utopené v náletových dřevinách v Černém lese u městečka Strážek se mají šanci stát kulturní památkou. Podle výsledků záchranného průzkumu archeologů se jedná o unikátní bývalé popraviště, v našich zemích ojedinělého typu. Na upravené skalní plošině na svahu kdysi zdaleka viditelného kopce příznačně nazývaného Šibeník stála mohutná kruhová platforma z nasucho kladeného lomového kamene, která nesla dřevěnou třísloupovou konstrukci s vodorovnými břevny a současně plnila funkci pódia. Strážkem procházela jedna z větví Libické stezky, jež vedla od Brna přes Tišnov, k dnešnímu Žďáru nad Sázavou a byla totožná se současnou silnicí. V blízkosti Šibeníku však vedla ještě jedna významná cesta, která spojovala Bystřici nad Pernštejnem s Křižanovem, Velkým Meziříčím či Velkou Bíteší. Dodnes lze k popravišti od Strážku přijít totožnou cestou, kterou kdysi museli absolvovat odsouzení delikventi, kteří byli zřejmě pohřbíváni v těsném okolí šibenice - v dnešním zalesněném terénu.

Soud ve Strážku a potřeba zřídít popraviště vznikly zřejmě koncem 16. století, ale fungovalo pouze omezenou dobu, protože na počátku 18. století se už na soupisu měst s hrdelním právem Strážek nevyskytoval. Písemně byl zatím doložen jediný hrdelní proces, a to v roce 1648. Za obvinění z krádeže byl souzen Vavřinec Zahradník - v originále Lorenz Gartner.

Mincovní poklad

Malebné městečko Nedvědice pod hradem Pernštejnem na rozhraní Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina je zajímavé rovněž expozicí stříbrného mincovního pokladu, která je k vidění v tamním turistickém informačním centru. Jedná se o stříbrné mince z celé Evropy, které byly v několika pokladech v letech 2016 a 2023 objeveny u nedalekého Dolního Čepí. Dohromady jde o stovky platidel pocházejících z období od druhé poloviny 16. až do 70. let 17. století, které byly po staletí ukryty v zemi, než se opět ocitly na denním světle. Unikátní expozice mincovního pokladu, která je v našich zemích ojedinělá, je k prohlédnutí v provozní době turistického informačního centra.

Gastronomické zážitky a kurzy

Řadu praktických gastronomických seminářů a kurzů vaření určených pro laickou veřejnost i profesionály z oboru je možné navštívit ve studiu AGR Gastro ve Žďáře nad Sázavou. Jejich cílem je propojit zájem o kvalitní stravování se zkušenostmi vyhlášených šéfkuchařů a lektorů a současně nabídkou jedinečného zážitku i dovedností v oblasti moderní gastronomie. Účastníci si tak užijí kurz v podání předních českých osobností třeba i se sklenkou v ruce.

Vyzkoušet se dají výukové programy zahrnující obsáhlé spektrum gastronomických témat, a to od tradičních technik přípravy jídel přes moderní trendy až po osvědčené a prověřené tipy pro domácí, avšak i komerční gastronomii,

jako jsou kupříkladu i školní obědy. Záměrem je vytvořit prostor, kde se může setkávat nadšení pro vaření s profesionálními zkušenostmi, přičemž každý z účastníků si odnese inspiraci a nově získané dovednosti.

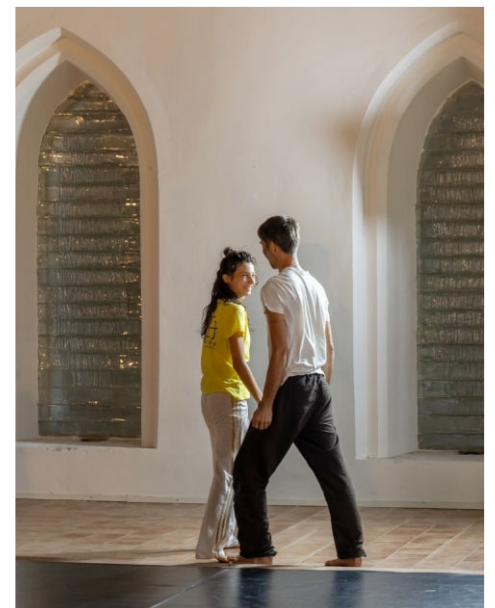
Zážitkové semináře a kurzy se ve žďárském gastronomickém studiu konají průběžně a jejich konkrétní témata a termíny jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách a sociálních sítích AGR Gastro. Účastníci vzdělávacích programů se mohou těšit na interaktivní praktickou výuku, ochutnávky zajímavých a někdy i netradičních chuťových variací a rovněž možnost sdílet nové zkušenosti s dalšími milovníky kvalitní gastronomie.

Centrum pro tvorbu i setkávání

Nové centrum s názvem Hub800 provozované v rámci Kulturně-kreativního centra Vysočina začne v druhé polovině července 2026 fungovat v areálu zámku rodiny Kinských ve Žďáře nad Sázavou. Hub800 je jediným centrem svého druhu nacházejícím se v Kraji Vysočina a díky svému mezinárodnímu přesahu, neboť přijímá jak české, tak i zahraniční soubory, nabízí návštěvníkům z řad veřejnosti kontakt se současnými světovými uměleckými proudy. Primárně je centrum Hub800 určeno profesionálním umělcům z oblasti současného tance, nového cirkusu a divadla, ale rovněž i odborníkům z jiných kreativních oborů, kupříkladu vědy, designu, architektury či

kreativní pedagogiky a dalších. Základem fungování centra jsou rezidenční pobyty, při nichž hostující umělci v profesionálních prostorách pracují na svých tvůrčích projektech od první výzkumné fáze až po finální inscenaci. V roce 2026 se jich uskuteční asi dvě desítky.

Turisté a místní lidé mohou do centra ve žďárském zámku zavítat při veřejných akcích, jako jsou koncerty, ukázky prací vznikajících během rezidencí nebo výstavy. Centrum, které bylo vybudováno v prostorách konventu někdejšího cisterciáckého kláštera, na jehož pozůstatcích byl v roce 1784 žďárský zámek vystavěn, tak propojuje svět profesionálního umění s obyvateli i návštěvníky Kraje Vysočina.

Adrenalinová jízda na pumptracích

Stále oblíbenější pumptrackové dráhy, které cyklistům na relativně malé ploše umožňují vytvořit podmínky a získat dovednosti a správné návyky potřebné pro jízdu v terénu, fungují na několika místech regionu.

Letos je v plánu zprovoznění nové dráhy jako součásti street parku u zimního stadionu ve Žďáře nad Sázavou. Na své si přijdou hlavně cyklisté včetně malých dětí, avšak využít je možné i pro jízdu na skateboardu, longboardu, koloběžkách či in-line bruslích.

Nácvik na asfaltovém pumptracku, kde se jezdec zdokonaluje, když používá místo šlapání „pumpování“, tedy pohyb nahoru a dolů coby hnací sílu kola, se nabízí také v Bystřici nad

Pernštejnem. Tamní Active park nabízí ještě skatepark složený ze tří sekcí se specifickými druhy překážek a dětské dopravní hřiště. V provozu je i pumptrack s přírodním povrchem v nedalekém volnočasovém areálu Lužánky.

Asfaltová dráha se dvěma okruhy i trailovou částí se skoky slouží veřejnosti ve Sněžném, avšak trend pumptrackových tratí zohlednili rovněž v Nové Vsi. Areál pod hrází rybníka Obecník láká cyklisty i děti na odrážedlech, koloběžkách a skateboardisty.

Už na podzim roku 2018 si cyklisté jako první v regionu vyzkoušeli asfaltovou pumptrackovou trať ve Vysočina Areně, přičemž tamní dráha tehdy patřila k největším v České republice.

